TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2010 m. kovo 4 d.*

Byloje C-197/08

dėl 2008 m. gegužės 14 d. pagal EB 226 straipsnį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo

Europos Komisija, atstovaujama R. Lyal ir W. Mölls, nurodžiusi adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė,

prieš

Prancūzijos Respubliką, atstovaujamą G. de Bergues, J.-S. Pilczer, J.-C. Gracia ir B. Beaupère-Manokha,

atsakovę,

* Proceso kalba: prancūzų.

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro trečiosios kolegijos pirmininko pareigas einantis antrosios kolegijos pirmininkas J. N. Cunha Rodrigues, teisėjai P. Lindh, A. Rosas, U. Lõhmus ir A. Arabadjiev (pranešėjas),

generalinė advokatė J. Kokott,
posėdžio sekretorė R. Şereş, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2009 m. birželio 18 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2009 m. spalio 22 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Savo ieškiniu Europos Bendrijų Komisija prašo Teisingumo Teismo pripažinti, kad priėmusi ir palikusi galioti minimalių cigarečių, išleistų suvartoti Prancūzijoje, kainų sistemą ir draudimą parduoti tabako produktus „už skatinančią pirkti kainą, kuri prieštarauja visuomenės sveikatos tikslams“, Prancūzijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal 1995 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyvos 95/59/EB dėl kitų nei

apyvartos mokesčių, kurie turi įtakos apdoroto tabako suvartojimui (OL L 291, p. 40; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 9 sk., 1 t., p. 283), iš dalies pakeistos 2002 m. vasario 12 d. Tarybos direktyva 2002/10/EB (OL L 46, p. 26; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 35 t., p. 182, toliau – Direktyva 95/59), 9 straipsnio 1 dalį.

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisės aktai

2 Direktyvos 95/59 antra, trečia ir septinta konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:

„2) kadangi [EB] sutarties tikslas yra sukurti ekonominę sąjungą, kurioje veiktų sveika konkurencija ir kuri savo savybėmis būtų panaši į vidaus rinką; kalbant apie apdorotą tabaką, minėtojo tikslo įgyvendinimas reiškia, kad šio sektoriaus produktų suvartojimui įtakos turinčių mokesčių taikymas valstybėse narėse neturi iškreipti konkurencijos sąlygų ir trukdyti laisvam produktų judėjimui Bendrijoje;

3) kadangi, kiek tai yra susiję su akcizais, struktūrų derinimas visų pirma turi užtikrinti, kad, taikant mokestį, nebus iškreipta konkurencija tai pačiai grupei priklausančiose atskirose apdoroto tabako kategorijose ir, atitinkamai, bus įgyvendintas valstybių narių nacionalinių rinkų atidarymas;

<...>

7) kadangi konkurencijai būtini poreikiai apima laisvai formuojamų kainų sistemą visose apdoroto tabako grupėse.“

3 Pagal šios direktyvos 2 straipsnio 1 dalį:

„Toliau išvardyti produktai yra laikomi apdorotu tabaku:

a) cigaretės;

b) cigarai ir cigarilės;

c) rūkomasis tabakas:

– susmulkintas tabakas, skirtas cigaretėms sukti,

– kitas rūkomasis tabakas;

kaip jis apibrėžtas 3–7 straipsniuose.“

4 Direktyvos 95/59 8 straipsnyje nustatyta:

„1. Bendrijoje pagamintoms, taip pat iš valstybių, nepriklausančių Bendrijai, importuotoms cigaretėms taikomas proporcinis akcizas, skaičiuojamas pagal maksimalią mažmeninę pardavimo kainą, įskaitant muitą, ir specifinis akcizas, skaičiuojamas produkto vienetui.

2. Proporcinio akcizo tarifas ir specifinio akcizo dydis turi būti vienodi visoms cigaretėms.

<...>“

5 Pagal šios direktyvos 9 straipsnio 1 dalį:

„Bendrijoje įsisteigęs fizinis arba juridinis asmuo, kuris iš tabako gamina mažmeniniam pardavimui skirtus produktus, yra laikomas gamintoju.

Gamintojai arba prireikus jų atstovai ar įgaliotieji tarpininkai Bendrijoje ir tabako importuotojai iš valstybių, nepriklausančių Bendrijai, gali laisvai nustatyti maksimalią mažmeninę kiekvieno savo produkto pardavimo kainą kiekvienai valstybei narei, kurioje atitinkami produktai turi būti išleisti suvartoti.

Tačiau antroji pastraipa neriboja teisės įgyvendinti nacionalinės teisės normas dėl kainų lygių kontrolės arba nustatytų kainų laikymosi, jeigu minėtosios normos neprieštarauja Bendrijos teisės aktams.“

6 Aptariamos direktyvos 16 straipsnyje numatyta:

„1. Cigaretėms taikomo specifinio akcizo dydis nuo 1978 m. sausio 1 d. nustatomas, remiantis kiekvienų metų sausio 1 d. duomenimis apie populiariausiai kainų kategorijai priskiriamas cigaretes.

2. Specifinis akcizo komponentas neturi būti mažesnis kaip 5 % arba didesnis kaip 55 % visų mokesčių sumos, kuri skaičiuojama susumavus šioms cigaretėms taikomą proporcinį akcizą, specialų akcizą ir apyvartos mokestį.

<...>

5. Valstybės narės gali taikyti minimalų akcizą cigaretėms, parduodamoms žemesne kaina nei mažmeninė pardavimo kaina, cigaretėms, priskiriamoms didžiausią paklausą turinčių kainų grupei, jeigu toks akcizas neviršija didžiausią paklausą turinčių kainų grupei priskiriamoms cigaretėms taikomo akcizo sumos.“

7 1992 m. spalio 19 d. Tarybos direktyvoje 92/79/EEB dėl mokesčių, taikomų cigaretėms, derinimo (OL L 316, p. 8; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 13 t., p. 202) ir 1992 m. spalio 19 d. Tarybos direktyvoje 92/80/EEB dėl mokesčių, taikomų kitam nei cigaretės pramoniniam tabakui, derinimo (OL L 316, p. 10; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 13 t., p. 204), iš dalies pakeistose 2003 m. gruodžio 5 d. Tarybos direktyva 2003/117/EB (OL L 333, p. 49; 2004 m. specialusis leidimas

lietuvių k., 3 sk., 41 t., p. 430), nustatyti atitinkamai cigaretėms ir kitam nei cigaretės apdorotam tabakui taikomo mišraus akcizo tarifai ir (arba) minimalūs dydžiai. Direktyvoje 92/80 taip pat nustatytos tam tikros šiems gaminiams taikomo akcizo struktūros taisyklės.

8 2004 m. birželio 2 d. Tarybos sprendimu 2004/513/EB (OL L 213, p. 8) Bendrijos vardu buvo patvirtinta 2003 m. gegužės 21 d. Ženevoje pasirašyta Pasaulio sveikatos organizacijos tabako kontrolės pagrindų konvencija (toliau – PSO konvencija). Šios konvencijos 6 straipsnis „Kainodaros ir mokesčių priemonės tabako paklausai mažinti“ suformuluotas taip:

„1. Susitariančiosios šalys pripažįsta, kad kainodaros ir mokesčių priemonės – veiksmingas ir reikšmingas būdas sumažinti įvairių gyventojų grupių, ypač jaunų žmonių, tabako gaminių vartojimą.

2. Nepažeidžiant susitariančiųjų šalių suverenių teisių nustatyti ir formuoti savo mokesčių politiką, kiekviena susitariančioji šalis turi paisyti savo sveikatos politikos tikslų, kiek tai susiję su tabako gaminių vartojimo kontrole, ir priima ar prireikus toliau taiko priemones, galinčias apimti:

a) tabako produktų mokesčių ir prireikus kainų politikos įgyvendinimą, siekiant prisidėti prie sveikatos politikos tikslų, skirtų tabako gaminių vartojimui sumažinti, įgyvendinimo <...>

<...>“

Nacionalinės teisės aktai

9 Bendrasis mokesčių kodeksas (*Code général des impôts*; toliau – CGI), be kita ko, reglamentuoja tabako apmokestinimą Prancūzijoje. CGI 572 straipsnio pirma pastraipa buvo pakeista 2004 m. rugpjūčio 9 d. Įstatymu Nr. 2004-806 dėl visuomenės sveikatos politikos (*Loi n° 2004-806 du 9 août 2004 relative à la politique de santé publique*) (JORF, 2004 m. rugpjūčio 11 d., p. 14277) 38 straipsnio II dalimi. Po pakeitimo 572 straipsnio pirmoje pastraipoje numatyta:

„Kiekvieno 1 000 vienetų arba 1 000 gramų išreikšto gaminio mažmeninė kaina yra vienoda visoje nacionalinėje teritorijoje ir ją laisvai nustato registruoti gamintojai ar tiekėjai. Ši kaina aprobavus taikoma *Conseil d'État* dekrete nustatytomis sąlygomis. Tačiau nustatyta mažmeninė 1 000 vienetų cigarečių kainą negali būti aprobuota, jeigu ji mažesnė nei kaina, apskaičiuota pritaikius dekrete nustatytą procentą šių gaminių vidutinei kainai."

10 Pagal 2004 m. rugsėjo 13 d. Dekreto Nr. 2004-975, priimto siekiant įgyvendinti Bendrojo mokesčių kodekso 572 straipsnio pirmą pastraipą (JORF, 2004 m. rugsėjo 18 d., p. 16264), 1 straipsnį „[CGI] 572 straipsnio pirmoje pastraipoje numatytas procentinis dydis sudaro 95".

11 CGI 572*bis* straipsnis buvo pakeistas 2005 m. gruodžio 30 d. Įstatymo Nr. 2005-1719 dėl 2006 m. biudžeto (*Loi n° 2005-1719 du 30 décembre 2005 de finances pour 2006*) (JORF, 2005 m. gruodžio 31 d., p. 20597) 38 straipsnio II dalimi. Po pakeitimo 572bis straipsnyje numatyta:

„568 straipsnio pirmoje pastraipoje numatytų pardavėjų parduodamų gaminių ir pirkimo–pardavimo veikla besiverčiančių asmenų, numatytų šio straipsnio ketvirtoje pastraipoje, keliaujantiems asmenims parduodamų gaminių pardavimo kaina nustatoma laisvai, tačiau ji negali būti mažesnė nei aprobavimo sprendime nustatyta 1 000 vienetų arba 1 000 gramų mažmeninė kaina <...>"

12 Viešosios sveikatos kodekse (*Code de la santé publique*, toliau – CSP), be kita ko, įtvirtintos kovos su tabako vartojimu nuostatos. CSP L. 3511–1 straipsnyje, iš dalies pakeistame 2006 m. gegužės 25 d. Nutarimu Nr. 2006-596 (JORF, 2006 m. gegužės 25 d., p. 7791), nustatyta:

„Tabako gaminiais laikomi rūkyti, uostyti, kramtyti ar čiulpti skirti gaminiai, jeigu juose yra nors dalis tabako, ir rūkyti skirti gaminiai, net jeigu juose nėra tabako, išskyrus medicininiam naudojimui CGI 564*decies* straipsnio trečio sakinio (2 punktas) prasme skirtus gaminius.

Ingredientu laikoma bet kokia medžiaga arba komponentas, jeigu tai ne tabako lapai ar kitos natūralios ar neperdirbtos jo dalys, naudojami tabako produkto gamybai ar ruošimui, kurie, nors ir modifikuoti, išlieka gatavame gaminyje, įskaitant popierių, filtrą, dažus ir klijus.“

13 2006 m. rugsėjo 4 d., t. y. šio sprendimo 17 punkte minimoje pagrįstoje nuomonėje, nustatyto termino pabaigoje, po šio sprendimo 9 punkte minėtu Įstatymu Nr. 2004-806 padarytų pakeitimų galiojusios CSP redakcijos L. 3511-3 straipsnio pirma pastraipa suformuluota taip:

„Draudžiamas bet koks tiesioginis ar netiesioginis tabako, tabako gaminių ar L. 3511-1 straipsnio antroje pastraipoje apibrėžtų ingredientų propagavimas ar reklama ir bet koks tabako gaminių nemokamas platinimas ar pardavimas už skatinančią pirkti kainą, kuri prieštarauja visuomenės sveikatos tikslams.“

14 CSP nuostatos dėl kovos su tabako vartojimu papildomos baudžiamosiomis sankcijomis, numatytomis šio kodekso L. 3512-1–L. 3512-4 straipsniuose.

Ikiteisminė procedūra

15 2005 m. kovo 21 d. Komisija nusiuntė Prancūzijos Respublikai oficialų pranešimą, kuriame teigė, kad minimalių mažmeninių cigarečių pardavimo kainų sistema ir draudimas nustatyti „skatinančią pirkti [tabako] kainą, kuri prieštarauja visuomenės sveikatos tikslams“, įtvirtinti Prancūzijos teisės aktuose, nesuderinami su Direktyvos 95/59 9 straipsnio 1 dalimi.

16 2005 m. liepos 29 d. atsakyme Prancūzijos Respublika pranešė mananti, kad šis reglamentavimas pateisinamas EB 30 straipsnyje nustatytu visuomenės sveikatos apsaugos tikslu.

17 2006 m. liepos 4 d. Komisija išsiuntė pagrįstą nuomonę, kurioje patvirtino savo požiūrį ir paragino valstybę narę įvykdyti iš Direktyvos 95/59 9 straipsnio 1 dalies išplaukiančius įsipareigojimus per du mėnesius nuo šios pagrįstos nuomonės gavimo.

18 Manydama, jog atsižvelgiant į 2006 m. spalio 5 d. ir gruodžio 22 d. Prancūzijos Respublikos atsakymus situacija tebėra nepatenkinama, Komisija pareiškė šį ieškinį.

Dėl ieškinio

Šalių argumentai

19 Komisijos nuomone, Direktyva 95/59 siekiama užtikrinti sveiką ir apmokestinimo neiškraipytą konkurenciją, siekiant atverti nacionalines valstybių narių rinkas. Šios direktyvos 9 straipsnio 1 dalimi garantuojama, kad apskaičiuojant akcizo bazės apmokestinimo pagrindą visose valstybėse narėse bus taikomi tie patys principai, bei užkertamas kelias tam, kad valstybės priemonės kainų srityje galės kelti grėsmę šiems tikslams pasiekti. Komisijos teigimu, šios nuostatos tekstas ir paskirtis nepalieka jokių abejonių, jog ja draudžiama nustatyti minimalias mažmenines pardavimo kainas. Komisija mano, kad toks nustatymas lemia, jog panaikinami kainų skirtumai, kurie tarp skirtingų gaminių gali atsirasti dėl įvairių gamintojų kainos formavimui įtakos turinčių veiksnių. Todėl, jos manymu, toks mechanizmas trikdo prekybos srautus tarp valstybių narių, nes gaminių, kurių kaina neto (be mokesčių) yra mažesnė nei minimalias kainas nustatančiose valstybėse narėse parduodamų panašių gaminių kaina, importas į šias valstybes nares būtų stabdomas.

20 Komisija teigia, kad pagal Prancūzijos cigarečių apmokestinimo schemą nustatoma minimali kaina, atitinkanti 95 % vidutinės visų cigarečių kainos, už kurią mažesnės mažmeninės cigarečių pardavimo kainos negali būti aprobuotos, o aprobavimas sudaro kainos naudojimo komercinėje apyvartoje sąlygą. Todėl gamintojai ar importuotojai negali laisvai nustatyti maksimalios mažmeninės savo gaminių pardavimo kainos, nes ši maksimali kaina bet kuriuo atveju negalėtų būti mažesnė už nustatytą minimalią kainą. Taigi ši cigarečių apmokestinimo schema nesuderinama su Direktyvos 95/59 9 straipsnio 1 dalimi.

21 Be to, nagrinėjamos CSP nuostatos suteikia Prancūzijos institucijoms diskrecinių įgaliojimų uždrausti parduoti apdorotą tabaką mažmeninėje prekyboje tam tikra kaina ir taip neleidžia gamintojams bei importuotojams laisvai nustatyti maksimalios

kiekvieno savo produkto mažmeninės pardavimo kainos. CSP L. 3511-3 straipsnyje esanti sąvoka „skatinanti pirkti kaina, kuri prieštarauja visuomenės sveikatos tikslams“ nėra apibrėžta nacionaliniuose teisės aktuose ir todėl neleidžia suinteresuotiesiems ūkio subjektams aiškiai ir tiksliai suvokti savo teisių ir pareigų, o nacionaliniams teismams – užtikrinti jų paisymo. Taigi ši sąvoka prieštarauja teisinio saugumo ir privačių asmenų apsaugos principams.

22 Anot Komisijos, aplinkybė, jog 1992 m. birželio 18 d. Tarybos direktyvoje 92/49/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su tiesioginiu draudimu, išskyrus gyvybės draudimą, derinimo, iš dalies keičiančioje Direktyvas 73/239/EEB ir 88/357/EEB, (trečioji ne gyvybės draudimo Direktyva) (OL L 228, p. 1; specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 1 t., p. 346), įtvirtintas laisvo kainų nustatymo principas, nereiškia, kad kitoje Bendrijos teisės nuostatoje, t. y. Direktyvos 95/59 9 straipsnyje, aiškiai įrašytas panašus principas turėtų būti netaikytinas.

23 Komisija taip pat tvirtina, kad net jei pastarojoje nuostatoje bei EB 28 straipsnyje įtvirtinti draudimai gali iš dalies sutapti, Direktyvos 95/59 9 straipsnis yra autonomiška išvestinės teisės norma, turinti savarankišką funkciją šios direktyvos kontekste, kuri negali būti taikoma vien tais atvejais, kai pažeidžiamas ir EB 28 straipsnis.

24 Ši institucija mano, jog išvados, pagal kurią nagrinėjamas Prancūzijos reglamentavimas riboja laisvą maksimalios tabako gaminių pardavimo kainos nustatymą, nepaneigia Direktyvos 95/59 9 straipsnio 1 dalies trečia pastraipa, pagal kurią leidžiama „įgyvendinti nacionalinės teisės normas dėl kainų lygių kontrolės“ bei „nacionalinės teisės normas dėl <...> nustatytų kainų laikymosi“.

25 Komisija teigia, jog EB 30 straipsnyje numatyti su visuomenės sveikata susiję sumetimai negali pateisinti nagrinėjamoje byloje aptariamo Bendrijos teisės pažeidimo. Nacionalinių priemonių Bendrijos lygmeniu suderinto reglamentavimo srityje teisėtumas turi būti vertinamas atsižvelgiant vien į šį reglamentavimą, o ne pagal pirminės teisės nuostatas, leidžiančias nukrypti nuo pagrindinių laisvių. Bet kuriuo atveju, jeigu visuomenės sveikatos apsaugą galima užtikrinti nustatant didelę apdoroto tabako pardavimo kainą, šį tikslą visiškai galima pasiekti tinkama mokesčių politika. Be to, su visuomenės sveikata susiję argumentai vaidino tam tikrą vaidmenį rengiant ir peržiūrint Bendrijos direktyvas dėl suderinimo tabako gaminių akcizo srityje, tačiau laisvo kainų nustatymo principas nebuvo panaikintas. Atvirkščiai, minimalių kainų sistema gali turėti neigiamų pasekmių sveikatos apsaugai, nes apsaugant gamintojų pelno maržą šia sistema jiems suteikiama papildomų pajamų, kurios galėtų būti investuojamos siekiant paskatinti apdoroto tabako pardavimo didėjimą.

26 Direktyvos 95/59 9 straipsnio 1 dalis taip pat suderinama su PSO konvencija. Viena vertus, šia konvencija susitariančios šalys nėra įpareigojamos taikyti minimalių kainų. Kita vertus, ji nesuteikia valstybėms narėms teisės, kuria jos galėtų remtis Bendrijos atžvilgiu, pasirinkti mokesčių ar kainų politikos, nes, remiantis aptariamos konvencijos 35 straipsnio 2 dalimi, šis klausimas priklauso Bendrijos vidaus funkcionavimo sričiai.

27 Komisija taip pat mano, jog teiginiai 2002 m. gruodžio 2 d. Tarybos rekomendacijoje 2003/54/EB dėl rūkymo prevencijos ir iniciatyvų tabako kontrolei pagerinti (OL L 22, 2003, p. 31), kuriais remiasi Prancūzijos Respublika, nėra privalomi ir bet kuriuo atveju negali būti aiškinami kaip skatinantys pažeisti Direktyvos 95/59 9 straipsnio 1 dalį. Be to, 2008 m. liepos 16 d. Komisijos ataskaitoje Europos Parlamentui ir Tary-

bai dėl cigaretėms ir kitiems apdoroto tabako gaminiams taikomų akcizų struktūros ir tarifų (COM(2008) 460 galutinis), į kurią ši valstybė narė taip pat darė nurodą, mokesčiai minimi kaip vienas bendrosios tabako vartojimo prevencijos ir užkardymo elementų.

28 Galiausiai, Komisija tvirtina, jog valstybės narės gali išlaikyti dideles tabako gaminių kainas padidindamos šių gaminių apmokestinimo lygį pagal taikytinose direktyvose numatytas sąlygas. Šiose direktyvose nenumatytas maksimalus mokesčių naštos lygis. Taigi valstybės narės visuomet gali pasielgti taip, kad būtų pasiektas pageidaujamas kainų lygis, naudodamosi įtaka, kurią mokesčiai turi galutinei kainai. Be to, gamintojų pajėgumas patirti nuostolius dėl noro neperkelti mokesčių naštos į pardavimo kainas neišvengiamai priklauso nuo ekonominių apribojimų.

29 Prancūzijos Respublika teigia, kad nagrinėjamas nacionalinis reglamentavimas neprieštarauja Direktyvos 95/59 9 straipsnio 1 dalies antrai pastraipai. Ši valstybė narė mano, jog šioje nuostatoje nenustatytas bendrasis principas, pagal kurį kainas laivai nustato gamintojai ar importuotojai. Ji ragina Teisingumo Teismą atitinkamai peržiūrėti savo įtvirtintą šios nuostatos išaiškinimą. Juk, priešingai nei, pavyzdžiui, Direktyva 92/49, kuria siekiama suderinti prieigos prie savarankiškos ūkinės veiklos ir jos vykdymo sąlygas, Direktyva 95/59 skirta vien su akcizais susijusio valstybių narių reglamentavimo daliai suderinti. Šios valstybės narės nuomone, nors laisvo kainų nustatymo arba tarifinės laisvės principas gali būti susijęs su savarankiškos ūkinės veiklos vykdymo sąlygų suderinimu, jo negalima sieti su mokestiniu derinimu. Be to, toks principas turėtų būti aiškinamas atsižvelgiant į laisvą prekių judėjimą, numatytą EB 28 straipsnyje, kuriame apsiribojama nacionalinių su kainomis susijusių teisės aktų, sudarančių nepalankesnes sąlygas importuotiems gaminiams, draudimu.

30 Prancūzijos Respublika taip pat mano, jog nagrinėjamą reglamentavimą bet kuriuo atveju apima Direktyvos 95/59 9 straipsnio 1 dalies trečioje pastraipoje numatytos išlygos. Viena vertus, jos teigimu, šioje nuostatoje esanti frazė „nacionalinės teisės normos dėl kainų lygių kontrolės“ reiškia ir bendrojo, ir specialaus pobūdžio, kaip yra nagrinėjamoje byloje, nacionalinės teisės aktus kainų srityje. Taigi ši valstybė narė ginčija 2000 m. spalio 19 d. Sprendime *Komisija prieš Graikiją* (C-216/98, Rink. p. I-8921) suformuluotą Teisingumo Teismo nuomonę, kad ši frazė negali būti aiškinama kaip paliekanti valstybių narių kompetencijai kitokių diskrecinių įgaliojimų nei priimti bendrąsias nacionalinės teisės normas kainų augimui sustabdyti. Kita vertus, pagal tą pačią teismo praktiką frazė „nacionalinės teisės normos dėl <...> nustatytų kainų laikymosi“ reiškia kainą, kuri, nustatyta gamintojo ar importuotojo bei aprobuota valdžios institucijos, galioja kaip maksimali kaina. Prancūzijos Respublikos nuomone, jeigu kainą turi aprobuoti valdžios institucija, ji taip pat turi turėti įgaliojimus atsisakyti tai padaryti.

31 Papildomai ši valstybė narė tvirtina, kad nagrinėjamas nacionalinis reglamentavimas pateisinamas EB 30 straipsnyje įtvirtintu sveikatos apsaugos tikslu. Teisingumo Teismo praktika leidžia valstybėms narėms taikyti Bendrijos vidaus prekybą ribojančias nacionalines priemones, siekiant apsaugoti žmonių sveikatą, o dėl to ši valstybė narė remiasi minėtu Sprendimu *Komisija prieš Graikiją*. Jos teigimu, nagrinėjamas nacionalinis reglamentavimas yra būtinas ir proporcingas šio tikslo atžvilgiu. Jo negalima pasiekti mokesčių padidinimu, nes gamintojai ir importuotojai nebūtinai perkeltų šį padidinimą į pardavimo kainas ir todėl jis nebūtinai nulemtų suvartojimo mažėjimą.

32 Anot Prancūzijos Respublikos, minimalios kainos nustatymas yra tinkama priemonė didelėms kainoms išsaugoti bei taip užkardyti tabako vartojimą tarp jauniausių asmenų. Tai išplaukia iš PSO konvencijos 6 straipsnio 2 dalies a punkto. Be to, ši valstybė narė mano, jog jos nuomonę patvirtina Rekomendacijos 2003/54 7 punktas

bei Komisijos ataskaitos Europos Parlamentui ir Tarybai dėl cigaretėms ir kitiems apdoroto tabako gaminiams taikomų akcizų struktūros ir tarifų 3.3 punkto 1 dalis.

Teisingumo Teismo vertinimas

33 Pirmiausia reikia priminti, kad iš Direktyvos 95/59 trečios konstatuojamosios dalies išplaukia, jog ji priimta apdoroto tabako akcizų struktūrų derinimo politikos srityje, kurios tikslas – išvengti konkurencijos iškraipymo tai pačiai grupei priklausančiose atskirose apdoroto tabako kategorijose ir taip pasiekti valstybių narių nacionalinių rinkų atvėrimą.

34 Šiuo tikslu šios direktyvos 8 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad Bendrijoje pagamintoms, taip pat iš valstybių, nepriklausančių Bendrijai, importuotoms cigaretėms taikomas proporcinis akcizas, skaičiuojamas pagal maksimalią mažmeninę pardavimo kainą, įskaitant muitą, ir specifinis akcizas, skaičiuojamas produkto vienetui (minėto Sprendimo *Komisija prieš Graikiją* 19 punktas).

35 Be to, iš Direktyvos 95/59 septintos konstatuojamosios dalies matyti, kad konkurencijai būtini poreikiai apima laisvai formuojamų kainų sistemą visose apdoroto tabako grupėse.

36 Šiuo atžvilgiu šios direktyvos 9 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad gamintojai arba prireikus jų atstovai ar įgaliotieji tarpininkai Bendrijoje ir tabako importuotojai iš valstybių, nepriklausančių Bendrijai, gali laisvai nustatyti maksimalią mažmeninę

kiekvieno savo produkto pardavimo kainą, kad tarp jų iš tikrųjų veiktų konkurencija (minėto Sprendimo *Komisija prieš Graikiją* 20 punktas). Ši nuostata skirta užtikrinti, kad nustatant tabako gaminių proporcinio akcizo bazę, t. y. maksimalią šių gaminių mažmeninę pardavimo kainą, būtų taikomos tos pačios taisyklės visose valstybėse narėse. Kaip savo išvados 40 punkte pažymėjo generalinė advokatė, ja taip pat siekiama apsaugoti minėtų ūkio subjektų laisvę, leidžiančią jiems veiksmingai pasinaudoti konkurenciniu pranašumu dėl galimos mažesnės gaminio įsigijimo kainos.

37 Vis dėlto, jeigu minimalią mažmeninę pardavimo kainą nustato valdžios institucijos, maksimali gamintojų ar importuotojų nustatyta mažmeninė pardavimo kaina bet kuriuo atveju negalės būti mažesnė nei tokia privaloma minimali kaina. Taigi reglamentavimas, kuriuo nustatoma tokia minimali kaina, gali turėti neigiamos įtakos konkurenciniams santykiams ir trukdyti tam tikriems gamintojams ar importuotojams pasinaudoti pranašumu dėl mažesnės gaminio įsigijimo kainos, siekiant pasiūlyti patrauklesnę mažmeninę pardavimo kainą.

38 Taigi minimalių mažmeninių apdoroto tabako pardavimo kainų sistema negali būti pripažinta atitinkančia Direktyvos 95/59 9 straipsnio 1 dalį, jeigu ji nėra organizuota taip, kad bet kuriuo atveju būtų išvengta neigiamos įtakos konkurenciniam pranašumui, kuris tam tikriems tokių gaminių gamintojams ar importuotojams galėtų atsirasti dėl mažesnės įsigijimo kainos, ir kartu konkurencijos iškraipymo atsiradimo (žr. 2010 m. kovo 4 d. sprendimų *Komisija prieš Austriją*, C-198/08, Rink. p. I-1645, 30 punktą ir *Komisija prieš Airiją*, C-221/08, Rink. p. I-1669, 41 punktą).

39 Atsižvelgiant būtent į šiuos principus reikia išnagrinėti ieškinyje ginčijamą nacionalinį reglamentavimą.

40 Nagrinėjamo CGI nuostatomis kartu su Dekretu Nr. 2004-975 gamintojams ir importuotojams nustatomos minimalios mažmeninės cigarečių pardavimo Prancūzijoje kainos, atitinkančios 95 % vidutinės šių gaminių kainos, o CSP L. 3511-3 straipsnio pirmoje pastraipoje draudžiamas bet kokio tabako gaminio pardavimas „už skatinančią pirkti kainą, kuri prieštarauja visuomenės sveikatos tikslams“. Per teismo posėdį Prancūzijos Respublika pažymėjo, kad sąvoka „skatinanti pirkti kaina, kuri prieštarauja visuomenės sveikatos tikslams“ turi būti suprantama kaip reiškianti bet kokią kainą, mažesnę už nustatytąją pagal CGI 572 straipsnio pirmą pastraipą.

41 Ši sistema bet kuriuo atveju neleidžia atmesti galimybės, jog nustatyta minimali kaina turės neigiamos įtakos konkurenciniam pranašumui, kuris tam tikriems tabako gaminių gamintojams ar importuotojams galėtų atsirasti dėl mažesnės įsigijimo kainos. Atvirkščiai, kaip per posėdį pabrėžė Komisija, o šiuo klausimu Prancūzijos Respublika jos argumentų nepaneigė, tokia sistema, pagal kurią, be to, minimali kaina nustatoma vadovaujantis vidutine rinkos kaina, gali lemti kainų skirtumo tarp konkuruojančių produktų išnykimą ir šių kainų kitimą brangiausio gaminio linkme. Taigi ši sistema kelia grėsmę gamintojų ir importuotojų laisvei nustatyti maksimalią mažmeninę pardavimo kainą, kuri užtikrinama Direktyvos 95/59 9 straipsnio 1 dalies antra pastraipa.

42 Be to, priešingai nei teigia Prancūzijos Respublika, nagrinėjamos minimalių kainų sistemos neapima šios direktyvos 9 straipsnio 1 dalies trečioje pastraipoje numatyta išimtis.

43 Dėl šios nuostatos reikia, viena vertus, priminti, kad frazė „kainų lygių kontrolė“ buvo išaiškinta kaip reiškianti bendrojo pobūdžio nacionalinės teisės aktus, pavyzdžiui, skirtus kainų augimui sustabdyti (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Komisija prieš Graikiją* 25 punktą ir nurodytą teismų praktiką). Kita vertus, „nustatytų kainų

laikymasis“, kiek tai susiję su tabako apmokestinimo mechanizmu, turi būti suprastas kaip kaina, kuri, nustatyta gamintojo ar importuotojo bei aprobuota valdžios institucijos, galioja kaip maksimali kaina ir turi būti išlaikoma visose platinimo ciklo pakopose iki pardavimo vartotojui, nes šia kainų nustatymo sistema siekiama išvengti, kad peržengiant nustatytas kainas būtų pažeistas mokestinių pajamų integralumas (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Komisija prieš Graikiją* 26 punktą ir nurodytą teismų praktiką).

44 Žinoma, kad nacionalinis reglamentavimas nėra skirtas nei kainų augimui stabdyti, nei mokestinių pajamų praradimui dėl maksimalių mažmeninių pardavimo kainų, kurias laisvai nustatė gamintojai ar importuotojai, viršijimo išvengti.

45 Dėl PSO konvencijos pasakytina, kad, kaip savo išvados 50 ir 51 punktuose pažymi generalinė advokatė, dėl apdoroto tabako kainų politikos ši konvencija nenumato susitariančiosioms šalims jokių konkrečių įpareigojimų ir joje tik aprašyti galimi sprendimai, siekiant atsižvelgti į nacionalinius sveikatos tikslus, kiek tai susiję su kova su tabako vartojimu. Šios konvencijos 6 straipsnio 2 dalyje apsiribojama teiginiu, jog susitariančiosios šalys priima arba toliau taiko priemones, „galinčias apimti“ tabako gaminių mokesčių ir „prireikus“ kainų politikos įgyvendinimą.

46 Be to, jokios konkrečios išvados apie minimalių kainų sistemos pasitelkimą negalima daryti nei iš Rekomendacijos 2003/54, nei iš Komisijos ataskaitos Europos Parlamentui ir Tarybai dėl cigaretėms ir kitiems apdoroto tabako gaminiams taikomų akcizų struktūros ir tarifų, kurios, be to, nėra privalomos. Šių tekstų ištraukos, į kurias daro nuorodą Prancūzijos Respublika, paprasčiausiai išreiškia idėją, kad didelės tabako gaminių kainos sumažina tabako vartojimą.

47 Bet kuriuo atveju, kaip matyti iš šio sprendimo 38 punkto, pagal Direktyvą 95/59 nedraudžiama taikyti kainų politikos, jeigu ji neprieštarauja šios direktyvos tikslams, be kita ko, tikslui užkirsti kelią konkurencijos iškraipymui tai pačiai grupei priklausančiose atskirose apdoroto tabako kategorijose.

48 Prancūzijos Respublika taip pat tvirtina, kad nagrinėjama minimalių kainų sistema pateisinama EB 30 straipsnyje numatytu žmonių sveikatos ir gyvybės apsaugos tikslu. Anot šios valstybės narės, mokesčių pakėlimas negali užtikrinti pakankamai didelių tabako gaminių kainų, nes tokį padidinimą galėtų absorbuoti gamintojai ar importuotojai, paaukodami dalį savo pelno maržos ar net parduodami nuostolingai.

49 Šiuo atžvilgiu pažymėtina, kad EB 30 straipsnis negali būti suprantamas kaip leidžiantis kitokias priemones nei kiekybiniai importo ar eksporto apribojimai ir lygiaverčio poveikio priemonės, numatyti EB 28 ir EB 29 straipsniuose (šiuo klausimu žr. 2002 m. vasario 27 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją*, C-302/00, Rink. p. I-2055, 33 punktą). Tačiau šioje byloje Komisija nesirėmė pastarųjų nuostatų pažeidimu.

50 Vis dėlto Direktyva 95/59 netrukdo Prancūzijos Respublikai imtis kovos su tabako vartojimu, kuri atitinka visuomenės sveikatos apsaugos tikslą.

51 Kaip nurodyta ir Direktyvos 2002/10, kuria paskutinį kartą iš dalies pakeista Direktyva 95/59/EB, kurios 9 straipsnis vis dėlto liko nepakeistas, septintoje konstatuojamojoje dalyje, EB sutartyje ir konkrečiai EB 152 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje reikalaujama, kad visos Bendrijos politikos ir veiksmų nustatymas bei įgyvendinimas užtikrintų aukšto lygio žmonių sveikatos apsaugą.

52 Toje pačioje konstatuojamojoje dalyje taip pat patikslinama, jog apmokestinimo lygis yra pagrindinis veiksnys nustatant tabako produktų kainas, o tai, savo ruožtu, turi įtakos vartotojų rūkymo įpročiams. Be to, Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad mokesčių teisės aktai yra svarbi ir veiksminga priemonė kovojant su šių gaminių vartojimu ir todėl apsaugant visuomenės sveikatą (2006 m. spalio 5 d. Sprendimo *Valeško*, C-140/05, Rink. p. I-10025, 58 punktas) ir kad tikslo užtikrinti, kad būtų nustatytos didelės šių gaminių kainos, galima adekvačiai siekti didesniu šių gaminių apmokestinimu, nes dėl akcizo padidinimo anksčiau ar vėliau turės padidėti mažmeninės pardavimo kainos, kartu nedarant neigiamos įtakos kainų nustatymo laisvei (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Komisija prieš Graikiją* 31 punktą).

53 Taip pat pasakytina, kad jeigu valstybės narės pageidauja galutinai užkirsti kelią bet kokiai gamintojų ar importuotojų galimybei, kad ir laikinai, absorbuoti mokesčių poveikį mažmeninei apdoroto tabako pardavimo kainai parduodant nuostolingai, jos, be kita ko, gali uždrausti parduoti apdoroto tabako gaminius už kainą, kuri būtų mažesnė nei įsigijimo kainos ir visų mokesčių suma, taip sudarant šiems gamintojams ir importuotojams visas galimybes veiksmingai pasinaudoti konkurenciniu pranašumu dėl galimų mažesnių įsigijimo kainų (žr. minėtų 2010 m. kovo 4 d. sprendimų *Komisija prieš Austriją* 43 punktą ir *Komisija prieš Airiją* 55 punktą).

54 Iš visų pirmiau išdėstytų argumentų išplaukia, jog Komisijos ieškinys tenkintinas.

55 Tad konstatuotina, kad priėmusi ir palikusi galioti minimalių cigarečių, išleistų suvartoti Prancūzijoje, kainų sistemą ir draudimą parduoti tabako produktus „už skatinančią pirkti kainą, kuri prieštarauja visuomenės sveikatos tikslams“, Prancūzijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 95/59/EB 9 straipsnio 1 dalį.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

56 Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to prašė. Kadangi Komisija prašė priteisti bylinėjimosi išlaidas ir Prancūzijos Respublika pralaimėjo bylą, pastaroji turi jas padengti.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

1. **Priėmusi ir palikusi galioti cigarečių, išleistų suvartoti Prancūzijoje, minimalių kainų sistemą ir draudimą parduoti tabako produktus „už skatinančią pirkti kainą, kuri prieštarauja visuomenės sveikatos tikslams“, Prancūzijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal 1995 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyvos 95/59/EB dėl kitų nei apyvartos mokesčių, kurie turi įtakos apdoroto tabako suvartojimui, iš dalies pakeistos 2002 m. vasario 12 d. Tarybos direktyva 2002/10/EB, 9 straipsnio 1 dalį.**

2. **Priteisti iš Prancūzijos Respublikos bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.